

อุปสรรคในการปกครองของลาวสมัยเจ้าสุวรรณภูมา
(ศึกษาเฉพาะความล้มเหลวของรัฐบาลสมุททิ ๒ ปี ๒๕๐๕)

เรืออากาศโท วีระยุทธ รัตนมนตรี

004894

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาการปกครอง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๑๕

Obstacles to the Souvanna Phouma Regime : A case
study of the Second Coalition government

Flying Officer Verayuth Ratanamontree

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

For the Degree of Master of Political Science

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

(Handwritten signature)

(ศาสตราจารย์ ดร.วิศิษฐ์ ประจวบเหมาะ)

คณบดี

(Handwritten signature)

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์ ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ)

(Handwritten signature)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา ไกรฤกษ์)

(Handwritten signature)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ)

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย: ศาสตราจารย์ ดร.กระมล ทองธรรมชาติ

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์เรื่อง	อุปสรรคในการปกครองของลาวสมัยเจ้าสุวรณภูมิ (ศึกษาเฉพาะความล้มเหลวของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒ ปี ๒๕๐๕)
โดย	เรืออากาศโท วีระยุทธ รัตนมนตรี
แผนกวิชา	การปกครอง

หัวข้อวิทยานิพนธ์ อุปสรรคในการปกครองของลาวสมัยเจ้าสุวรวงศ์เธอ
 (ศึกษาเฉพาะความล้มเหลวของรัฐบาลสมชุกที่ ๒ ปี ๒๕๐๕)
 ชื่อ เรืออากาศโท วีระยุทธ รัตนมนตรี แผนกวิชาการปกครอง
 ปีการศึกษา ๒๕๑๔

บทคัดย่อ

ลาวเป็นประเทศหนึ่งซึ่งเป็นดินแดนที่มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์ ต่อมาอำนาจในการแข่งขันในการขยายอิทธิพลของอุดมการณ์สองอุดมการณ์ที่ขัดแย้งกันคือ ประชาธิปไตยกับคอมมิวนิสต์ โดยที่มหาอำนาจทั้งสองฝ่ายต่างมุ่งที่จะใช้ดินแดนลาวเป็นดินแดนขยายอิทธิพลของตนหรือสกัดกั้นอิทธิพลของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่จากบรรยากาศทางการเมืองซึ่งประเทศมหาอำนาจเห็นพ้องต้องกันในด้านที่จะผ่อนคลายความตึงเครียดลงในภูมิภาคนี้ ลาวก็จึงได้รับอิทธิพลจากผลอันนี้ด้วย กล่าวคือ การบีบบังคับของมหาอำนาจทั้งสองฝ่ายที่จะให้ลาวจัดตั้งรัฐบาลสมชุนมา โดยมีลาวฝ่ายเป็นกลางของเจ้าสุวรวงศ์เธอเป็นแกนกลาง เพื่อหลีกเลี่ยงการประจันหน้ากันระหว่างลาวฝ่ายชวากับฝ่ายซ้าย ซึ่งในที่สุดโดยการรวมลงนามของประเทศมหาอำนาจและประเทศอื่น ๆ อีกรวม ๑๔ ประเทศ รวมทั้งลาวเองในปฏิญญาวัวควัยความเป็นกลางของลาว เมื่อ ๒๓ กรกฎาคม ๒๕๐๕ ที่เจนีวา ทำให้เกิดรัฐบาลสมชุกที่ ๒ ปี ๒๕๐๕ ขึ้นมา

อย่างไรก็ตามรัฐบาลสมชุกนี้ไม่สามารถที่จะบริหารประเทศไปได้ ทั้งนี้เพราะการที่พื้นฐานสภาพแวดล้อม ตลอดจนปัจจัยภายในรัฐบาลสมเอง ซึ่งปราศจากความจริงใจต่อกัน และไม่มีความปรารถนาที่จะจัดตั้งรัฐบาลสมร่วมกัน โดยเฉพาะการที่ลาวฝ่ายเป็นกลางซึ่งควรจะเป็นแกนกลางในการประสานฝ่ายชวากับฝ่ายซ้ายเข้าด้วยกันนั้นก็ขาดฐานอำนาจในการที่จะควบคุมฝ่ายชวากับฝ่ายซ้ายมิให้ละเมิดข้อตกลงได้ ทำให้ความแตกแยกได้เกิดขึ้นอย่างรุนแรงในรัฐบาลสมชุกนี้ จนถึงขั้นที่ฝ่ายซ้ายหรือ

ฝ่ายขบวนการ ปเทศลาวได้ถอนเจ้าหน้าที่ของตนออกจากรัฐบาลสมไปตั้งมั่นสู้รบกับ
 รัฐบาลกลางที่เวียงจันทน์ โดยที่รัฐบาลกลางไม่สามารถจะเกลี้ยกล่อมให้รวมกันได้
 ทำให้รัฐบาลสมลุกขึ้นจากความเป็นรัฐบาลสมโดยพฤตินัยตั้งแต่ปี ๒๕๐๖ เป็นต้นมา
 ซึ่งแม้ว่าทางรัฐบาลโดยเจ้าสุวรรณหงษา ผู้นำฝ่ายกลางจะพยายามรักษารูปแบบของ
 รัฐบาลสมไว้ ทั้ง ๆ ที่เหลือเพียงฝ่ายขวากับฝ่ายกลาง และเว้นตำแหน่งรัฐมนตรี
 ของฝ่ายขบวนการ ปเทศลาวไว้เพื่อให้เป็นรัฐบาลสมทางนิตินัยต่อไปก็ตาม แต่ฝ่ายขวา
 ก็ยังหาทางพยายามโค่นล้มรัฐบาลสมภายใต้การนำของลาวฝ่ายกลางต่อไป ในขณะที่
 ที่เมื่อเกิดความแตกแยกขึ้น มหาอำนาจต่างก็เข้าใจดีว่าไม่สามารถที่จะรักษาความ
 เป็นกลางของลาวไว้ได้ จึงต่างหันมาช่วยเหลือฝ่ายที่ตนสนับสนุนต่อไป ซึ่งเท่ากับว่า
 มหาอำนาจที่ร่วมกันก่อตั้งรัฐบาลสมลุกขึ้นมานั้นเอง เป็นผู้ร่วมกันทำลายรัฐบาลสม
 ลุกขึ้น จนในที่สุดรัฐบาลสมลุกขึ้นก็ต้องเลิกล้มไปโดยนิตินัยในปี ๒๕๑๓

ความล้มเหลวของรัฐบาลสมลุกขึ้นแสดงให้เห็นว่า สำหรับประเทศเล็ก ๆ
 ซึ่งเป็นดินแดนแห่งการ แข่งขันกันของมหาอำนาจซึ่งมีอุดมการณ์ต่างกันนั้น ไม่สามารถที่
 จะมีรัฐบาลที่เป็นกลางขึ้นมาได้ โดยที่รัฐบาลนั้นขาดฐานอำนาจในการ เป็นกลาง
 เพราะในที่สุดก็จะถูกไม่ฝ่ายใดก็ฝ่ายหนึ่ง เข้ามามีอิทธิพลเหนือกว่า แล้วในที่สุดก็
 ต้องเลิกล้มไป

Title Obstacles to the Souvanna Phouma Regime : A case
study of the Second Coalition government
coalition government.)

Name Flying Officer Verayuth Ratanamontree

Academic Year ๑๙๖๖

Abstract

Laos is the country of strategic importance for the two super powers which compete in spreading their different ideologies, namely, democreacy and Communism, Both of them aim not only to exert their own influence in Laos, but also to restrain that of the counterpart. As the international situation changes, the super powers agreed on detente policy in the region. Laos was also effected by this policy and was forced by the super powers into forming a coalition government, having the neutralist group under Prince Souvanna Phouma as an axis to prevent the confrontation between the rightist and the leftist groups. This coalition government was formed under the Declaration of Neutrality of Laos signed by the super powers and other countries, including Laos, at Geneva on July ๒๑, ๑๙๖๕.

Unfortunately the coalition government was unable to govern the country. This was due to the composition of the government itself. There was neither sincerity nor intention to work together for the good of the country. Most neutralists had no

power base to restrain the rightists and the leftists from violating the agreement. This led to the eventual break-up of the government. This leftist Pathet Lao, withdrew all of their men from the government, and set up their own force in their zone of influence to fight against the government in Vientiane. The situation was beyond the government's control. Thus, from 1963 on it was only coalition government in name, not in fact. The government under Prince Souvanna Phouma tried to restore the coalition government composed of the neutralist and the rightist with the minister portfolios left for the leftist, but the rightist often attempted to seize power. As the break-up continued, the super power knew well that they could not maintain the neutrality of Laos. Then they kept on providing aid to the Lactian party under their support. This meant that the super powers themselves destroyed the coalition government they had jointly formed. By 1974 the coalition government came to its end.

The failure of the coalition government proved that the neutralist government without sufficient power base could not function in the small country which is interfered by the super powers of different ideologies because it will eventually be dominated by one or the other side and gradually dissolved.

กิติกรรมประกาศ

การที่ผู้เขียนได้หยิบยกปัญหาเรื่อง อุปสรรคในการปกครองของลาว สมัยเจ้าสุวรรณภูมิ (ศึกษาเฉพาะความล้มเหลวของรัฐบาลสมชुकที่ ๒ ปี ๒๕๐๕) ขึ้นมาเขียนเป็นวิทยานิพนธ์นั้น เนื่องจากผู้เขียนได้รับราชการในกรมชาวทหารอากาศ มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับสถานการณ์ความวุ่นวายในลาวมาโดยตลอด ทำให้เกิดความสนใจในปัญหาการเมืองการปกครองของลาวเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาการเมืองการปกครองในลาวนั้น มีสิ่งซึ่งจะนำมาศึกษาถึงการต่อสู้กันระหว่างลาวสามฝ่าย ซึ่งต่างก็ได้รับการสนับสนุนจากมหาอำนาจภายนอก และถึงแม้ว่าจะได้รับการสนับสนุนจากมหาอำนาจเหล่านั้นในครั้งตั้งรัฐบาลสมชुकขึ้นมาถึง ๓ ครั้ง ก็ต้องล้มเหลวลงทั้งสิ้น ทั้งในรัฐบาลสมชुकที่ ๒ ที่ผู้เขียนหยิบยกขึ้นมาเขียนเป็นวิทยานิพนธ์ ก็เป็นตัวอย่างอันดีว่าไม่มีรัฐบาลใดที่จะสามารถเป็นกลางอยู่ได้ ทั้งในฝ่ายกลางของเจ้าสุวรรณภูมิ ซึ่งปราศจากพลังอำนาจของตัวเองไม่สามารถที่จะดุลอำนาจระหว่างฝ่ายขวา กับฝ่ายซ้ายไว้ได้ จนในที่สุดก็ต้องประสบความล้มเหลว

ผู้เขียนตระหนักดีว่าการทำวิทยานิพนธ์นี้จะไม่สำเร็จจุดมุ่งไปได้ หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีพระคุณหลายท่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ศาสตราจารย์ ดร. กระมล ทองธรรมชาติ คณบดีคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าของท่านให้กับผู้เขียนโดยรับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา และได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขชี้แจงให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้เขียน และได้ช่วยสนับสนุนในการทำวิทยานิพนธ์มาแต่ต้นจนวาระสุดท้ายที่เข้าสอบ และด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ไกรฤกษ์ ซึ่งได้สละเวลาเป็นกรรมการ ตรวจวิทยานิพนธ์

นอกจากนี้ผู้เขียนก็จำต้องยกชื่อผู้มีบุญคุณต่อการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้มาไว้ในโอกาสนี้ด้วย ซึ่งได้แก่ นาวาอากาศเอกเกรงศักดิ์ พิธีเพ็ง ผู้อำนวยการโรงเรียนการรวบรวม กองบินยุทธการ ผู้บังคับบัญชาคนแรกผู้ได้ให้กำลังใจและสนับสนุนผู้เขียนมาโดยตลอด นาวาอากาศเอก เฉลิม ศักดิ์ ผู้ช่วยการกองช่าง กรมช่างทหารอากาศ นาวาอากาศโท วีรวิทย์ เกี่ยมสะอาด หัวหน้าแผนกช่างกรอง กองช่าง กรมช่างทหารอากาศ ซึ่งได้ให้การสนับสนุนผู้เขียนในฐานะผู้บังคับบัญชา เรืออากาศโทหญิง จีรวรรณ รุณอินทรจักร ผู้ซึ่งให้ความกรุณาแก่ผู้เขียนในการค้นคว้าหาข้อมูลจากห้องสมุด กองช่าง กรมช่างทหารอากาศ, คุณจารุวรรณ ภักดีคำรังฤทธิ และคุณสมนึก บุญส่ง แห่งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค คุณเนาวรัตน์ เนียมบุบผา แห่งคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ซึ่งบรรดาอาจารย์และบุคคลต่าง ๆ เหล่านี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ และขอบพระคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วยความเคารพและระลึกในบุญคุณ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
บทที่	
๑. บทนำ	๑
๑.๑ ปัญหา	๑
๑.๒ ความสำคัญ	๒
๑.๓ วัตถุประสงค์	๓
๑.๔ วิธีการศึกษาและการเสนอเรื่อง	๔
๑.๕ ขอบเขตของการศึกษา	๕
๑.๖ ทฤษฎีและแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง	๕
๒. พื้นฐานทางต่างๆของลาว	๑๐
๒.๑ พื้นฐานทางภูมิศาสตร์	๑๐
๒.๒ พื้นฐานทางเศรษฐกิจ	๑๓
๒.๓ พื้นฐานทางสังคม	๑๖
๒.๔ พื้นฐานทางประวัติศาสตร์	๑๘
๒.๕ พื้นฐานทางอุตสาหกรรม	๒๕
๒.๖ พื้นฐานทางการเมือง	๒๖
๒.๗ บทสรุปพื้นฐานทางต่างๆของลาว	๓๘
๓. ปัจจัยภายในที่เป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๓๘
๓.๑ พลัดเคลื่อนไหวทางการเมือง	๓๘
๓.๒ การแก่งแย่งอำนาจกันระหว่างลาวทั้งสามฝ่าย	๔๘

๔. ปัจจัยภายนอกที่เป็นสาเหตุแห่งความล้มเหลวของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๖๔
๔.๑ บรรยากาศทางการเมืองระหว่างประเทศในการจัดตั้งรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๖๔
๔.๒ การบ่อนทำลายรัฐบาลผสมชุดที่ ๒ ของประเทศต่างๆร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลผสมชุดนี้	๖๗
๕. บทวิเคราะห์ความล้มเหลวของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๘๓
๕.๑ ปัจจัยภายในทางการเมืองของลาวกับเสถียรภาพของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๘๓
๕.๒ ปัญหาจากปัจจัยภายนอก	๘๔
๕.๓ สรุปบทวิเคราะห์ความล้มเหลวของรัฐบาลผสมชุดที่ ๒	๘๕
๖. บทสรุป	๘๗
บรรณานุกรม	๑๐๒
ภาคผนวก	๑๐๘
ประวัติการศึกษา	๑๔๗